

rijksuniversiteit
groningen

Datum: 12 juli 2018

Van:

Distinguished Professor Energy System Analysis - University of Groningen
Academic Director Energy Academy Europe / New Energy Coalition
Nijenborgh 6, P.O. Box 221, 9700 AE Groningen - The Netherlands

Aan:

Voorzitter van de 2^e kamer,
Postbus 2008
2500 EA Den Haag

Waarde hoogedelgestrenge mevrouw

Op verzoek van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat ben ik als onafhankelijke deskundige betrokken bij de beleidsdoorlichting klimaat, artikel 19. Deze beleidsdoorlichting vond plaats binnen de de Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek (RPE). Ik ben werkzaam als universiteitshoogleraar EnergieSysteemAnalyse aan de RUG en wetenschappelijke directeur van de New Energy Coalition. Ik heb vanuit deze positie geen betrokkenheid bij de totstandkoming van het gevoerde beleid gehad.

Conform de afgesproken werkwijze, is grondige inzage verkregen in alle relevante stukken, de terms of reference voor de partijen die de daadwerkelijke doorlichting hebben verzorgd (zijnde de KWINK groep en CE Delft), is volwaardig deelgenomen aan relevante overleggen, is diverse malen schriftelijk en mondeling feedback gegeven op conceptrapportages en op enkele aspecten specifieke inhoudelijke input geleverd bij het eindrapport. Er was in het proces voldoende tijd om de evaluatie en observatietaak correct uit te voeren.

Het proces is in totaal zeer correct en transparant uitgevoerd, met volledige inzage in het materiaal, open discussie en goede interactie met de onderzoekers en betrokken beleidsmedewerkers. Communicatie was accuraat en grondig. De geleverde feedback is zeer goed en grondig verwerkt en tijdens het proces is goed inzicht geleverd en verkregen in de mogelijkheden en beperkingen van de evaluatiemethode.

Ik wil graag benadrukken dat de hoeveelheid beleidsonderdelen en sub/onderdelen die onder artikel 19 vallen zeer groot is. Bijzonder aan artikel 19 is de geformuleerde regiefunctie, die het beleid van artikel 19 koppelt (en afhankelijk maakt) van andere beleidsterreinen en departementen. Een cruciaal voorbeeld hiervan is het energie- en innovatiebeleid. Onderzoeken naar de effectiviteit van het klimaatbeleid zou dus eigenlijk ook die andere beleidsterreinen moeten omvatten om een compleet beeld te verkrijgen. Dit was echter niet het mandaat van deze evaluatie.

De veelheid aan beleidsonderdelen en programma's en, op deeltherreinen, de zeer beperkte beschikbare informatie over impact en uitgaven, is door de onderzoekers correct beschreven en zo goed mogelijk in de evaluatie meegenomen. Het totaalbeeld wat het evaluatierapport geeft is gegeven het mandaat mijns inziens het best haalbare. In mijn ogen voldoet de evaluatie aan de gestelde criteria ten aanzien van validiteit, aantrekbaarheid, bruikbaarheid en onafhankelijkheid.

Ik zou graag het belang benadrukken van de lijst met aanbevelingen die uit de evaluatie is gevolgd (hoofdstuk 12 van het evaluatierapport), met name mbt de invulling van de regiefunctie (die in toenemende mate belangrijk wordt gegeven het ambitieuze klimaatbeleid voor de komende decennia) en het politieke mandaat wat voor het effectief uitoefenen van de regiefunctie is vereist. De aanbevelingen mbt innovatie zijn in het bijzonder van belang, omdat goede voortgang met innovatie (zowel wat betreft technologische ontwikkeling, systeemtransities en (energie)infrastructuur en in marktopbouw en implementatieprocessen) de kosten van bijvoorbeeld de energietransitie, maar ook klimaatadaptatiemaatregelen sterk kan beïnvloeden. De verwevenheid van klimaat, energie en innovatiebeleid is daarmee evident en de effectiviteit van het een kan niet los worden gezien van het ander. Tevens is de aanbeveling om het Nederlandse klimaatbeleid te benchmarken tegen andere, progressieve, landen op dit terrein, zoals bijvoorbeeld de Scandinavische. Een land als Zweden heeft bijvoorbeeld al lange tijd een CO2 belasting als onderdeel van het klimaatbeleid. Denemarken heeft over langere tijd een absolute ontkoppeling tussen economische groei en broeikasgasemissies te realiseren. Hier kunnen nuttige lessen worden geleerd. Dit is des te belangrijker omdat de komende tien jaar veel maatregelen worden getroffen die in toenemende mate invloed hebben op alle sectoren, ruimtelijke planning, kostenverdelingen tussen consumenten en bedrijven, etc.

Tevens is het belang van verbetermogelijkheden om inzicht in doeltreffendheid en doelmatigheid evident. Omdat met het akkoord over de nieuwe Klimaatwet en het tot stand komen van het Klimaatakkoord veel nieuw beleid en instrumenten zullen worden ingezet (en de samenhang daartussen van groot belang is) zijn de lessen uit deze evaluatie van extra belang.

Ik denk derhalve dat politiek en beleid hun voordeel kunnen doen met de resultaten van deze beleidsevaluatie.

Met vriendelijke groet